

Handläggare: Ellika Eriksson
Telefon: 08-508 24 401

Bilaga 7

Svar på Skolinspektionens inspektionsrapport gällande kommunala förskolor i Skärholmens stadsdelsförvaltning.

Nedan följer Skolinspektionens protokoll efter tillsyn av förskoleverksamheten i Skärholmens kommunala förskolor. Under varje avvikelse följer avdelningens svar på kritiken.

Skolinspektionens protokoll efter tillsyn av förskoleverksamheten i Skärholmens stadsdelsförvaltning

Beskrivning av förskoleverksamheten i Skärholmen

Verksamhet	Antal barn
Förskola	1400
Pedagogisk omsorg för förskolebarn (familjedaghem)	5

Bedömningar och motiveringar

1. Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Utveckling och lärande

Bedömning:

Alla förskolor präglas inte fullt ut i av en god pedagogisk verksamhet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet.

Författningsstöd:

2 a kap. 3 § 1985 års skollag

Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag

Skolinspektionens motivering

I intervjuer med förskolechefer och ett urval av personal och föräldrar framkommer att det finns förskolor i stadsdelen där fokus ligger mer på omsorg än på en verksamhet med ett planerat pedagogiskt innehåll.

Föräldrarna uppger att tid tas från barnen när personal deltar i olika möten. Personalen uppger att alla känner till innehållet i läroplanen, men att alla inte har en fördjupad kunskap om barns läroprocesser vilket gör att det kan vara svårt att omsätta innehållet i läroplanen i praktiken. På några av förskolorna uppger föräldrar att det ofta är vikarier och att det innebär att det pedagogiska arbetet blir eftersatt.

Svar från Skärholmen: Se svar under punkt 2.

2. Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Bedömningsområde: Fokus på förskolans uppdrag

Bedömning:

Personalen i förskolorna har inte i tillräcklig utsträckning sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses

Författningsstöd:

2 a kap 3 § 1985 års skollag

Skolinspektionens motivering:

En del av förskolornas avdelningar saknar personal med pedagogisk högskoleutbildning, vilket enligt förskolechefer och personal får konsekvenser för verksamhetens kvalitet och skapar sämre förutsättningar att omsätta läroplanens krav fullt ut. Skolinspektionen har även bedömt att det finns förskolor där förskolans läroplan inte omsätts fullt ut. Av den nationella statistiken 2010 framgår att 41 procent av personalen i Stockholm kommun har pedagogisk högskoleutbildning i jämförelse med rikets 54 procent. Skärholmens stadsdel ligger i paritet med kommunen och andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning varierar mellan enheter och förskolor.

Svar från Skärholmen: Under 2012 kommer den nya reviderade läroplanen för förskolan att fortsätta implementeras och diskuteras för all personal i förskolorna. Dels handlar det om att tydliggöra personalens pedagogiska uppdrag i förskolan och dels att tydliggöra förskollärarnas och barnskötarnas nya ansvarsroller. Eftersom Skärholmen har en låg personalomsättning uppstår för få lediga tjänster för att kunna anställa förskollärare i den utsträckning vi önskar. Vi satsar mycket på att utbilda så många barnskötare till förskollärare som är möjligt. Förskolorna tar emot och är angelägna om att få fler lärarstudenter. Detta har också bidragit till att öka anställningen av förskollärare efter examen.

Vi skickar även övrig personal på olika fortbildningar för att höja kvaliteten i verksamheten. När personalen är frånvarande sätts vikarier in. Personalen deltar vid olika möten som ingår i det pedagogiska arbetet. Där ingår till exempel den pedagogiska planeringstiden som schemaläggs i varje förskola. Personalen i förskolorna har en hög kompetens och lång pedagogisk erfarenhet trots att målet andel förskollärare inte uppfylls. De arbetar aktivt och medvetet med förhållningssätt och att utforma den pedagogiska miljön. Dock kan kvaliteten skifta mellan förskolorna eftersom antalet utbildade förskollärare skiftar mellan förskolorna.

3. Huvudområde: Förskoleverksamhetens lärandemiljö **Bedömningsområde: Fokus på utveckling och lärande**

Bedömning:

Förskolorna arbetar inte tillräckligt för att få ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen och för att ge föräldrarna möjlighet att påverka verksamheten.

Författningsstöd:

Lpfö 98, 2.4 Förskola och hem

Skolinspektionens motivering:

Genom intervjuer med föräldrar, personal och förskolechefer framgår det att det varierar mellan förskolorna huruvida samarbetet mellan förskola och hem fungerar. Många av förskolorna har strategier för att möta föräldrar, ge information, göra föräldrar delaktiga och skapa möjlighet att påverka. Det finns dock verksamheter där föräldrar uppger att de inte får relevant information om till exempel hur deras barn haft det under dagen. Föräldrarna uppger vidare att de inte vet hur verksamheten är utformad och att de inte känner till mål, syfte eller planering vilket gör att det kan vara svårt att ha synpunkter på innehållet i verksamheten. Förskolecheferna bekräftar att det finns skillnader mellan förskolorna.

Svar från Skärholmen: Föräldrarna har inflytande, är delaktiga och får stöd i sin föräldraroll genom olika forum som till exempel föräldramöten, föräldrareträffar, föräldraråd och utvecklingssamtal. Samverkan mellan förskola, föräldrar och skola sker även vid barnens övergång till skolan. Vi har i stadens föräldraundersökning för både 2010 och 2011 mycket bra resultat på just samverkan med hemmet. De tre frågorna under det avsnittet är ”Jag känner mig välkommen att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten”, ”Jag får veta vad förskolan gör för att stödja mitt barns utveckling”, ”Förskolan informerar mig om sina mål och arbetsätt”. Våra kommunala förskolor i stadsdelsförvaltningen ligger på dessa tre frågor lika högt, högre eller mycket högre än staden totalt.

Detta är mycket glädjande och visar att vårt arbete med att informera, engagera och stödja föräldrarna i verksamheten ger resultat.

Nöjd Föräldra Index (NFI) låg för Skärholmen gällande dessa tre frågor näst högst i hela staden. På frågan ”Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och följs upp i förskolan” ligger vi högre än staden totalt. Vi har svårt att tro att föräldrarna har menat det så som Skolinspektionen skriver i sin motivering. Personalen arbetar dagligen för att alla föräldrar ska få information om och känna till vad deras barn har gjort under dagen samt hur avdelningarnas planering ser ut. Föräldrarna har även ett eget ansvar att dels ta del av och dels ta till sig den information som personalen erbjuder.

4. Huvudområde: Förskoleverksamhetens lärandemiljö **Bedömningsområde: Fokus på utveckling och lärande**

Bedömning:

Förskolorna medverkar inte i tillräcklig utsträckning till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla såväl sitt modersmål som det svenska språket.

Författningsstöd:

Lpfö 98, 1 Förskolans värdegrund och uppdrag
Lpfö 98, 2.2 utveckling och lärande

Skolinspektionens motivering:

I intervjuer med personal och förskolechefer framkommer att de känner till uppdraget i läroplanen när det gäller barn med annat modersmål. Förskolorna har ett planerat arbete för att stödja barnens språkutveckling och det finns en gemensam plan i stadsdelen för hur förskolorna ska arbeta. Trots detta finns det personal som uppger att det kan vara svårt att stödja dessa barns språkutveckling på deras modersmål, speciellt om det endast finns ett barn på en förskola eller om det är grupper med stort antal barn med många olika modersmål.

Förskolecheferna uppger att samtliga förskolor gör en kartläggning av barnens språkdomäner för att få kunskap om barnens språkliga bakgrund. Vidare görs en bedömning av barnens svenska språkutveckling enligt ett språkschema. Förskolecheferna menar att språkschemat innebär bedömning av barnen och att personalen som ska följa upp barnens språkutveckling inte har tillräckligt med kunskap för att göra detta och få ett tillförlitligt resultat. Vidare uppger cheferna att risken finns att det blir en subjektiv bedömning av det enskilda barnets språkutveckling.

Svar från Skärholmen: Samtlig personal i våra förskolor har ett planerat arbete för att stödja barnens språkutveckling samt arbetar aktivt och medvetet med att stödja barnens språkutveckling, både i svenska och på barnens egna språk. De följer förskolans läroplan för barns språkutveckling och stadsdelens nya språkprogram. Under flera år har våra förskollärare deltagit i Stockholms universitets 30 högskolepoängs utbildning ”Tvåspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling”. I en förskola kan barnen tala upp till 30 olika språk. Det är då en stor fördel att personalen själva talar många av världens olika språk. Föräldrarna kan dessutom låna hem böcker på sina egna språk och läsa de böcker som läses i förskolan för sina barn.

Språkkartläggningen som gjordes i mars 2011 har från och med i år ändrats så att det endast görs en kartläggning av personals och barns olika språk och inte en bedömning av barnens kunskaper i svenska. I den verksamhetsredogörelse som har skickats in till Skolinspektionen beskrivs ingående personalens medvetna språkarbete. Detta tydliggörs även i det nya språkprogrammet.

5. Huvudområde: Förskoleverksamhetens lärandemiljö
Bedömningsområde: Trygg miljö för utveckling och lärande

Bedömning:

Förskolorna arbetar inte tillräckligt medvetet för att motverka traditionella könsroller och könsroller.

Författningsstöd:

Lpfö 98, 1. Förskolans värdegrund och uppdrag

Skolinspektionens motivering:

Av intervjuer med ledning och personal framgår att det förekommer diskussioner i arbetslagen om vad det innebär att motverka traditionella könsroller och könsroller. Flertalet av förskolorna försöker arbeta medvetet med både förhållningsätt och hur de utformar den pedagogiska miljön. Trots det finns det förskolor som inte kommit lika långt utan diskussionen handlar mest om att skapa en miljö där alla barn ska ges samma möjlighet att leka med samma saker och inte om vuxnas förhållningsätt. Personalen på dessa förskolor uppger att de tror att de möter pojkar och flickor på samma sätt oavsett kön. Samtidigt säger de att de inte arbetar aktivt för att analysera hur deras förhållningsätt påverkar barnens lek och val i vardagen i ett könsrollsperspektiv.

Svar från Skärholmen: Se svar under punkt 6.

6. Huvudområde: Förskoleverksamhetens lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygg miljö för utveckling och lärande

Bedömning:

Förskolornas och den pedagogiska omsorgens planer mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6-8 §§ 1985 års skollag

Skolinspektionens motivering:

Samtliga förskoleenheter i Skärholmen har likabehandlingsplaner, vilka även fungerar som planer mot kränkande behandling. Planerna som Skolinspektionen tagit del av innehåller oftast en översikt av åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling, men dessa är generella och det är inte tydligt att de motsvarar de specifika förhållanden som finns på respektive förskola. Planerna innehåller inte heller alltid en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder genomförts.

Svar från Skärholmen: Under 2012 kommer personalen att ytterligare utveckla och förbättra genus- och likabehandlingsarbetet i förskolan. Personalen fortsätter att implementera likabehandlingsplanen med såväl barn som föräldrar i varje förskola. Vi anser att det är obefogat med bedömningen att ”vi inte arbetar tillräckligt målinriktat för att förebygga och motverka kränkande behandling samt att förskolornas planer mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav”. Skolinspektionens motivering för den hårda bedömningen är att ”likabehandlingsplanerna är generella och inte motsvarar varje förskolas specifika förhållanden samt att planerna inte alltid innehåller en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder genomförts”. Förskoleenheterna har redan utformat lokala likabehandlingsplaner för varje förskola som utarbetats i samverkan med föräldrar och barn. Enheterna kommer att följa upp Skolinspektionens kritik genom att alltid ha med en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts i varje likabehandlingsplan.

7. Huvudområde: Tillgång

Bedömningsområde: Grupper storlek och sammansättning

Bedömning:

Barngruppernas storlek och sammansättning utvärderas inte kontinuerligt.

Författningsstöd:

2 a kap. 3 § 1985 års skollag.

Skolinspektionens motivering:

I Skolverkets allmänna råd för kvalitet i förskola (SKOLFS 2005:10) anges att kommunen bör redovisa hur personaltäthet, gruppstorlek och -sammansättning har anpassats till behoven i olika förskolor samt kunna visa hur hänsyn har tagits till faktorer som barnens ålder och kön, behov av särskilt stöd, andelen barn med annat modersmål än svenska, kontinuiteten i barn- och personalgrupp, personalens kompetens, lokalernas och utemiljöns beskaffenhet, upptagningsområdets sociala karaktär och barnens närvarotider. Kommunen bör genomföra konsekvensutredningar innan beslut fattas som påverkar förskolornas personaltäthet, gruppstorlek och grupp-sammansättning. Utredningarna bör behandla både ekonomiska och pedagogiska konsekvenser.

Kommunen bör även återkommande följa upp och utvärdera vilken betydelse personaltätheten samt barngruppernas storlek och sammansättning har i förhållande till möjligheten att bedriva en god pedagogisk verksamhet i enlighet med läroplanen. I intervju med stadsdelsledningen, förskolechefer och personal framgår att det inte görs någon övergripande uppföljning och utvärdering av barngruppernas storlek och sammansättning. Det innebär att stadsdelen har svårt att bedöma gruppernas lämplighet och vilka effekter barngruppernas storlek och sammansättning medför för verksamheten.

Svar från Skärholmen: Skolinspektionens kritik och bedömning måste grunda sig på ett missförstånd, eftersom vi kontinuerligt utvärderar barngruppernas storlek och sammansättning. Personalen arbetar alltid i flera mindre barngrupper i varje förskola. Vi utvärderar ständigt barngruppernas lämplighet och storlek. Dessa faktorer ger våra barn i Skärholmen de bästa förutsättningarna för utveckling och lärande utifrån varje barns behov. Vi redovisar våra indikatorer inom detta område i tertiärrapport ett, tertiärrapport två samt i verksamhetsberättelsen. Skärholmen följer KF:s mål om barngrupper och vi har högre personalstat per barn än staden generellt. Vi kan inte ändra sammansättningen av barngrupperna genom att flytta om barn från deras trygga grupper beroende på vilka barn som erbjuds plats i förskolorna. Vi kan inte heller beställa vissa barn ur kön. Vi följer alltid de regler som KF har beslutat.

8. Huvudområde: Tillgång

Bedömningsområde: Registerkontroll och anmälningsskyldighet

Bedömning:

Lagen om registerkontroll av personal i förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg iakttas inte alltid.

Författningsstöd:

1-2 a §§ lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg.

Skolinspektionens motivering:

Lagen om registerkontroll gäller även när vikarier måste anlitas med kort varsel. Registerutdraget samt legitimation ska lämnas till den inom verksamheten som beslutar om att anlita vikarien. I intervjuer med förskolechefer framgår att ett bemanningsföretag ibland används när det behövs vikarier. Vikarier från bemanningsföretaget lämnar utdrag ur belastningsregistret till bemanningsföretaget, men inte alltid till den person i kommunen som ansvarar för anlitandet.

Svar från Skärholmen: Skolinspektionens motivering är att ansvarig förskolechef för förskolan inte alltid ser utdraget ur belastningsregistret för personal från bemanningsföretagen. I upphandlingen för bemanningsföretag ingår att de inte får skicka ut personal till förskolorna förrän de har mottagit utdraget ur polisens belastningsregister. I Skärholmen har vi efter Skolinspektionens kritik infört att personal från bemanningsföretagen i fortsättningen ska lämna kopia på sitt polisutdrag samt legitimation från respektive bemanningsföretag till ansvarig chef.
